

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Ivre, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XVIII. An ob assecurandam sortem possis pretium à mutuuario exigere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

eris pro illo aliquid exigere. *Sexto* minoris estimationis sunt debita periculosa, quam certaeque de causa licitum est in omnium sententia debita incerta minoris emere. Ergo licitum tibi est nonaginta certis quae de praesenti mutuario concedis emere ab ipso centum reddenda quae periculo subiciuntur. Denique mutans suam pecuniam certam mutuario pauperi, deceptor, infido extenuat eius valorem, cum reddat eam periculo subiectam, ergo potest compensationem exigere, ut se indemnem seruet.

4 Argumenta opposita sententiae non videntur. Nam Textus in cap. in civitate nobis non contradicit, cum ibi solum definitur Pontifex non esse licitum merces plures ad creditum vendere quam praesenti pecunia, cum non est dubium tempore solutionis plures esse valenturas, & in illud tempus servandae essent. Ergo si servandae essent in illud tempus in quo creditur plus valenturas recte possent amplius vendi ob damnum quod inde tibi emergit, ergo similiter ob damnum quod tibi emergit ex periculo fortis poteris aliquid ultra fortem exigere. Textum in cap. naviganti constabit ex his quae sum. seq. dicemus. Ad argumentum ex ratione peritum neganda est consequentia. Et ad primam illius probationem respondeo periculum amittendae fortis vanum, & frivolum allegari non posse, sed prudens, verisimile, & probabile. Ad secundam admitto pro auctario credito aliquid recipi posse, sed non obinde procedendum est in infinitum, cum necessario deveniendum sit ad minimam quantitatem, cuius periculum nulla sit aestimatio dignam.

Præterea periculum fortis compensari potest, tum quantitate numerata, tum credito. Si quantitate numerata compensetur minori compensandum est, si vero credito compensetur ob illius periculum maiori est compensandum, & tunc ea quantitas quae maior est & sui & fortis fructus pignoris compensat. Ad tertium negandum est posse recipi fructus pignoris pro periculo amittendae fortis, quia cessat periculum ex retento pignore. Ad quartum concedo te non posse obligare absolute mutuatarium, ut tecum asecurationis contractum ineat, quia obligares ex mutuo ad rem onerosam, pretioque aestimabilem, bene tamen obligare potes vel ut incertitudinem amoveat, vel ut illam pretio compenset. Ad quintum nego te repellere posse cautionem fideiussoriam, vel pignoratitiam à mutuario exhibitam. Qua posita si sufficiens iudicetur, ut periculum morale cesset nihil exigere potes, secus si insufficientis fuerit. Ad sextum; non ex conditione mutuantis periculum mensurandum est, sed ex ipsa rei natura spectata conditione mutuatarii, aliisque circumstantiis. Ad septimum admitto fideiussorem, & pignus instituta esse ad debiti asecurationem. Sed quia saepe à mutuario non offeruntur, vel non offeruntur sufficientia, potes pretium pro periculo cui tuam fortem exponis recipere. Ad ultimum nego hanc pretij exactiorem obtinere mutuo, cum non ob mutuum, sed ob periculum ipsius recipiatur.

PUNCTUM XVIII.

An ob asecurandam fortem possis pretium à mutuario exigere?

- 1 Proponitur dubitandi ratio.
- 2 Pro hac securitate recipi pretium potest.
- 3 Non debet mutuatarium obligare ex mutuo, ut tecum hunc contractum asecurationis faciat.
- 4 Explicatur Textus in cap. naviganti de usuris.

1 Periculum fortis mutuatæ penes mutuatarium est. Si igitur velit te transferre, videris posse ab eo compensationem exigere, quia in eius gratiam onus pretio aestimabile suscipis. In contrarium autem est Textus in cap. naviganti de usuris, ubi inquit Gregor. I X. Naviganti, vel cum ad nundinas certam mutuantis pecuniam quantitatem, eo quod suscipit in se periculum recipitur aliquid ultra fortem usurarius est censendus, ergo asecuratio pecuniae mutuatæ non praestat mutuantis sufficientem causam aliquid ultra fortem recipiendi. Atque ita docent ibi Glossa, Panorm. Ioann. Andr. & alij.

2 Nihilominus dicendum est optimè posse pro hac securitate ex consensu & voluntate mutuatarii facta pretium recipi. Si enim quilibet alius tertius posset pretium recipere pro hac praestanda securitate, cur non ipse mutuantis? Atque ita docent Nauarr. cap. 17. num. 284. & 221. Couarru. 3. var. cap. 2. num. 5. Mol. disp. 318. Lessius, lib. 2. cap. 20. dub. 13. num. 116. Salas de usur. dub. 23. n. 2. & 3. Paul. Laym. lib. 3. sum. sect. 5. tract. 4. cap. 16. n. 13. & alij.

3 Verum si ex vi mutui obligares mutuatarium ut tecum praestatum asecurationis contractum iniret, tamen si pretio iusto, usuram committeres, quia dicta obligatio pretio aestimabilis est, ad quam ex mutuo mutuatarius non astringitur, sicuti rellati Doctores docent. Excipit tamen Molin. nisi alia via luctum cessans, aut damnum tibi ex mutuo emergens non valeas compensare. Secundò excipit Salas, nisi mutuatario ea asecuratio

incommoda non sit, siquidem cum alreio in eunda erat, quae vix rara sunt.

Ad Textum. in cap. naviganti communiter Doctores respondent, ut testatur Nauarr. Couarru. Lessius, Molin. Salas Layman locis citatis, usurarium esse mutuantem, eo quod in se periculum rei mutuatæ suscipiat ex vi mutui, hoc est eo quod obliget mutuatarium ex vi mutui, ut contractum asecurationis secum ineat. Neque displicet mihi interpretatio Nauarr. quam sequitur Molina nimirum Pontificem loqui de praesumptione forti exteri, eaque de causa non dixisse usurarium esse qui in se rei mutuatæ periculum suscipit, sed usurarium esse censendum, id est in foro exteri iudicandum, eo quod plus iusto pro periculo exigebatur, & plerumque pro periculo vano, & nullo, quia mutuatarius non intendebat transferre pecuniam mutuatam, sed statim consumere.

Deinde dicere possumus cum Mol. Lessio, Salas & Laym. Pontificem in eo textu damnam nauticum taxam ut ciuilibus legibus concessum erat, nimirum tertiam partem auti singulis mensibus pro centum recipiendum non solum ob periculum fortis, sed ratione mutui, ut constat ex ff. & Cod. de nautico fauore. Denique satis probabile est mendium in eo Taxa imposita, defecisseque partem negatium non cum dictum sit, usurarius est censendus, debebat enim dicere, usurarius non est censendus, aliàs non recte sequentia cohererent, quibus Pontifex duos alios casus subiungit, quos ab usura liberat, quosque praecedenti annectit, ut constat ex illis verbis; ille quoque qui dat de eum solidos non debet usurarius reputari. Quae verba indicant praecedentem casum usurarium non fuisse, aliàs Pontifex non continuaret sermonem subsequenter cum praecedenti, sed tanquam sententia opposita distingueret, sicuti tradit Paul. Layman lib. 3. sum. sect. 5. tract. 4. cap. 16. num. 13. & inclinat Iaccha lib. 2. controu. cap. 48.

PUNCTUM XIX.

Qualiter creditor usuram committat fructus pignoris accipiendo?

- 1 Pignus rei est mobilis, & immobilis.
- 2 Nequit creditor fructus pignoris recipere non computandos in fortem.
- 3 Quod verum est esto modici sint, & à Domino pignoris accipiendi non forent.
- 4 Item Domino pignoris competunt non solum fructus collecti de ductis expensis, sed qui ex latas, & leuap, cul-pam non colliguntur.
- 5 Expensa deducenda sunt.
- 6 Non solum necessaria, sed vtilis.
- 7 Si pignus non ut pignus, sed emptum accipitur cum patris retrocedendi fructus erunt creditoris.

Tamen si pignus proprie sit rerum mobilium quae in pondere, numero, & mensura consistunt, hypotheca vero rerum immobiliarum, §. inter pignus, in fine, de actioib. & obligat. & leg. plob. §. pignus, ff. de verbor. significat. Plerumque communi hominum acceptione nomen pignus rebus mobilibus, & immobilibus applicatur.

Quaestio igitur est, si creditor rem aliquam fructus ferre naturam concedas in pignus tibi debiti, possit ipse fructus ex ea percipere non computando illos in fortem? Cuius quaestio certa resolutio est non posse creditorem praedictos fructus recipere, nisi forte ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, aut in penam iustam debiti suo tempore non soluti, aut ex donatione debitoris, aliave simili causa, sed obligatum esse reddere debitori, aut imputare illos in fortem, aliàs usuram committit, siquidem fructus pignoris vi mutui recipere ultra fortem intendit, constat ex cap. 1. & 2. & cap. conuictus de usuris, cap. cum contra cap. significante de pignore, cap. ad usum, de iureiurando leg. 1. & 2. Cod. de pignoratit. act. leg. 1. Cod. de distract. pignor. & tradunt omnes.

Temperant autem Dominic. Sotus, 6. de iustit. q. 1. ar. 2. ad finem, quem sequitur Saa, verbo pignus n. 9 ne procedat in creditore percipiente fructus modicos ex pignore, quod domus colere non intendebat, quia illius fructus indultis colendis adiudicandi sunt. Sed merito hanc restrictionem repebat Nauarr. cap. 17. num. 216. Molina, disp. 310. post mit. Rebella. p. de iustit. lib. 8. quaest. 11. num. 2. Lessius, lib. 2. cap. 20. dub. 16. num. 137. Salas de usur. dub. 28. num. 5. eo quod res suo Domino fructificare debeat, ac proinde nisi censentur liberaliter donati, praesumendi sunt, inquit Salas, n. 8. Domino pignoris percipere deductis expensis.

Quintimo non solum domino pignori competunt fructus ex pignore collectis expensis, sed etiam fructus quos ex culpa lata & leui colligere omittit. Nam cum creditoris tenetur in custodiendo, colendoque pignore eam diligentiam adhibere, quam adhibere prudens, & vigilans cultus, si ob huius diligentiae defectum fructus non colligit, colligenda